

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ДЕРЖАВНОЇ ПРИКОРДОННОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ
ІМЕНІ Б. ХМЕЛЬНИЦЬКОГО**

Кафедра вогневої та тактико-спеціальної підготовки факультету безпеки державного кордону

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
БДК6 15.1 «ТАКТИКО – СПЕЦІАЛЬНА ПІДГОТОВКА»
ОПП «Безпека державного кордону»**

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

Галузь знань: 25 Воєнні науки, національна безпека, безпека державного кордону

Спеціальність: 252 Безпека державного кордону

Кваліфікація: бакалавр безпеки державного кордону

Професійна кваліфікація: офіцер тактичного рівня Державної прикордонної служби України.

Форма здобуття освіти: денна

АНОТАЦІЯ КУРСУ

Навчальна дисципліна «**ТАКТИКО – СПЕЦІАЛЬНА ПІДГОТОВКА**» є вибірковою для вивчення ОПІ «Безпека державного кордону». Вивчається курсантами протягом 8-го семестру на кафедрі вогневої та тактико-спеціальної підготовки факультету безпеки державного кордону.

Мета вивчення навчальної дисципліни.

Відповідно до особливостей оперативно-службової діяльності відділів прикордонної служби, у тому числі типу «С» згідно наказу Міністерства внутрішніх справ України від 15 квітня 2016 року № 311 «**Про затвердження Положення про відділ прикордонної служби Державної прикордонної служби України**» підготовка за програмою «Тактико – спеціальна підготовка (ТСП)» спрямована на формування знань та вмінь до виконання завдань у тому числі за специфікою оперативно-службової діяльності відділів типу «С» - які, призначені для виконання завдань з охорони державного кордону України, здійснення прикордонного контролю, проведення заходів з пошуку та затримання правопорушників, локалізації нестандартних (кризових) ситуацій, виявлення та припинення правопорушень, протидію яким законодавством України віднесено до компетенції Держприкордонслужби, та виконання інших завдань, покладених на Держприкордонслужбу. Окрім основних завдань відділу прикордонної служби що визначено вище зазначеним наказом, програма зосереджується саме на п.1 розділу 2:

п.п.4) у взаємодії з підрозділами Збройних Сил України, Національної гвардії України, інших військових формувань, утворених відповідно до законів України, правоохоронних органів припиняє збройні конфлікти та інші провокації на державному кордоні України, бере участь у відбитті вторгнення або нападу на територію України збройних сил іншої держави або груп держав;

п.п.5) самостійно та у взаємодії з підрозділами Служби безпеки України, Збройних Сил України, правоохоронних органів бере участь у боротьбі з тероризмом;

п.п.6) бере участь у проведенні прикордонних (спільних) операцій, здійснює спеціальні дії щодо пошуку порушників законодавства України з прикордонних питань;

п.п.9) здійснює охорону, супроводження та тримання затриманих осіб у спеціальних приміщеннях;

п.п.11) запобігає виникненню прикордонних конфліктів та інцидентів на державному кордоні України;

п.п.19) організовує та здійснює заходи, спрямовані на підтримання особового складу, озброєння та техніки в постійній готовності до виконання раптово виникаючих завдань;

п.п.24) бере участь у заходах щодо забезпечення державної охорони місць постійного і тимчасового перебування Президента України та посадових осіб, визначених у Законі України «Про державну охорону органів державної влади України та посадових осіб»;

п.п.25) в окремих випадках залучається до заходів особистої охорони (фізичного захисту) військовослужбовців і працівників Держприкордонслужби, а також їхніх близьких родичів;

п.п.26) застосовує зброю, спеціальні засоби та заходи фізичного впливу у випадках, визначених законодавством України;

Основне завдання навчальної дисципліни – підготувати офіцерів окремих відділів Державної прикордонної служби України, у тому числі відділів типу «С» до рішучих дій правомірного припинення протиправних посягань зі зброєю, у складі підрозділу, групи та самостійно у різних ситуаціях оперативно-службової підрозділів ДПСУ.

Курсант, який успішно завершив вивчення дисципліни, повинен:

знати: основні положення нормативно-правової бази оперативно-службової діяльності структурних підрозділів (відділення або група інспекторів прикордонної служби, дільничних інспекторів прикордонної служби) відділів прикордонної служби у тому числі типу «С» ДПСУ; основні функціональні завдання та організаційно-штатну структуру структурних підрозділів (відділення або група інспекторів прикордонної служби, дільничних інспекторів прикордонної служби) відділів прикордонної служби у тому числі типу «С» органів охорони державного кордону; порядок підготовки, організації, та проведення спеціальних дій у спеціальних заходах (операціях) або участі в них щодо припинення протиправної діяльності на державному кордоні в різних умовах і за різних обставин; порядок підготовки, організації, та проведення спеціальних дій у спеціальних заходах (операціях) або участі в них щодо охорони важливих об'єктів, забезпечення безпеки осіб, супроводу вантажів у зонах підвищеного ризику;

вміти: організувати пошук, затримання підозрюваних, злочинців, ДРГ противника, незаконних збройних формувань, які знаходяться у зоні відповідальності підрозділу, за різних умов, на різній місцевості, вдень та вночі; проводити рекогносцировку місця проведення спеціальних дій у спеціальних заходах (операціях) або участі в них, розрахунки сил та засобів, які необхідно задіяти для виконання завдання; складати план проведення спеціальних дій у спеціальних заходах (операціях) або участі в них, ставити бойові завдання; організувати взаємодію з підрозділами органів охорони державного кордону, Збройних Сил України, Служби безпеки України, Національної гвардії України, інших військових формувань, в ході проведення спеціальних дій структурним підрозділом ВПС під час участі у проведенні спеціальних операцій (у тому числі антитерористичних).

ознайомитись: з основними положеннями організації спеціальних охоронних заходів; особливостями організації заходів по забезпеченню безпеки вищих посадових осіб держави, участі у заходах підрозділів ДПСУ.

ВИКЛАДАЧІ: згідно форми А-4.03.

ПЕРЕДУМОВИ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.

Вогнева підготовка, Загальна тактика, Тактика прикордонної служби, Фізичне виховання, Особиста безпека та застосування сили.

МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.

Тир НАДПСУ, Стрільбище Ракове.

ТРИВАЛІСТЬ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ КУРСУ

Курс	Семестр	Кількість кредитів ЄCTS	Кількість годин											Форми підсумкового контролю					
			Загальна	Усього аудиторних занять	Аудиторна робота							Індивідуальна робота			Самостійна робота	Екзамен	Диференційований залік (комплексний)		
					лекції	групові заняття	практичні заняття	семінари	групові вправи	комплексне практичне заняття	підсумковий контроль	Усього	самостійне тренування						
4	7																		
	8	4	120	40						36	4		40	40		40		+	
Разом за 4 Курс			120	40						36	4		40	40		40		+	
Усього за дисципліну			120	40						36	4		40	40		40		+	

Основні методи навчання: МН 1.1; МН 1.2; МН 1.3; МН 1.4; МН1.5; МН 2.2; МН3.2; МН3.3.

Основні методи контролю навчальних досягнень: МК 1.1; МК 1.2; МК 1.3; МК 1.5; МК 1.6; МК 2.1; МК 2.4; МК 2.8; МК 2.9; МК 2.10; МК 3.1; МК 3.2; МК 3.4; МК 3.5; МК 4.1; МК 4.2; МК 4.3; МК 4.5.

КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА КОНТРОЛЬ РІВНЯ ЇХ ДОСЯГНЕННЯ КУРСАНТАМИ

Шифр	Компетентність	Методи контролю
Загальні компетентності		
ЗК-6	Здатність працювати в команді.	МК1.1; МК1.2; МК2.4; МК3.1; МК3.2; МК4.1.
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності		
ФК-4	Здатність застосовувати тактичні прийоми загальновійськового бою та бойових дій прикордонних підрозділів, способи дій підрозділів, забезпечувати бойове, ресурсне, інженерно-технічне забезпечення та зв'язок у підрозділі в різних умовах функціонування та різних формах оперативно-службових дій.	МК1.1; МК1.2; МК1.3; МК2.4; МК3.1; МК3.2; МК4.1.
ФК-9	Здатність організувати систему охорони державного кордону на ділянці відповідальності підрозділу, оцінювати її стан, виконувати процедури прикордонного контролю та прикордонної служби, проводити оперативно-технічні заходи та слідчі дії, заходи примусу, здійснювати провадження в справах про адміністративні правопорушення, використовувати штатне озброєння, обладнання, технічні та транспортні засоби для виконання завдань з охорони державного кордону, у тому числі діяти у складі прикордонних нарядів.	МК1.1; МК1.2; МК1.3; МК2.4; МК3.1; МК3.2; МК4.1; МК4.3.

ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ, МЕТОДИ НАВЧАННЯ ТА КОНТРОЛЬ РІВНЯ ЇХ ДОСЯГНЕННЯ КУРСАНТАМИ

Шифр	Компетентність	Методи навчання	Оцінювання
ПРН-9	Організувати професійну підготовку персоналу, підготовку прикордонних нарядів й підрозділів до виконання завдань за призначенням у різних умовах.	МН 1.1; МН 1.2; МН 1.4; МН1.5; МН 2.2; МН3.2; МН3.3.	МК1.1; МК1.2; МК1.3; МК3.2; МК4.1; МК4.3.
ПРН-21	Упевнено застосовувати штатне озброєння підрозділу; програмне забезпечення для розв'язування фахово-орієнтованих задач, у тому числі з використанням математичних методів;	МН 1.1; МН 1.2; МН 1.3; МН1.5; МН 2.2; МН3.2; МН3.3.	МК 1.1; МК 1.2; МК 1.3; МК 1.5; МК 1.6; МК 2.1; МК 2.4; МК 2.8; МК 2.9; МК 2.10; МК 3.1; МК 3.2; МК 3.4; МК 3.5; МК 4.1; МК 4.2; МК 4.3; МК 4.5.

Шифр	Компетентність	Методи навчання	Оцінювання
	проводити процедури, пов'язані з перевіркою, обслуговуванням, ремонтом і застосуванням засобів зв'язку, технічних засобів охорони кордону та транспортних засобів в обсязі інструкції з експлуатації.		
ПРН-23	Упевнено виконувати прийоми зі зброєю та вогневі завдання зі стрілецької зброї.	МН 1.1; МН 1.2; МН 1.3; МН 1.4; МН1.5; МН 2.2; МН3.2; МН3.3.	МК1.1; МК1.2; МК3.1; МК 3.2; МК4.1; МК 4.3.
ПРН-24	Застосовувати психомоторні навички та послідовність групових дій у складі прикордонних нарядів і підрозділів, обслуг групової зброї.	МН 1.1; МН 1.2; МН 1.3; МН 1.4; МН1.5; МН 2.2; МН 3.3.	МК1.1; МК1.3; МК2.4; МК3.1; МК3.2; МК4.1; МК4.3.

План проходження навчальної дисципліни
Запланована кількість аудиторного навантаження – 40 годин

№ теми	Найменування тем	Кількість годин	Номери, вид занять та кількість годин						Місяці	Номери тем, занять та кількість годин	Кількість годин
			1	2	3	4	5	6			
1	Безпека та виживання в умовах силового зіткнення.	2	с/р	КПз2					1	1/2КПз(2); 2/1КПз(4);	6
2	Тактика силового затримання.	16	КПз4	КПз4	КПз4	КПз2	КПз2		2	2/2КПз(4); 2/3КПз(4);	8
3	Спеціальні індивідуальні навички	2	КПз2						3	2/4КПз(2); 2/5КПз(2); 3/1КПз(2); 4/1КПз(2); 5/1КПз(4);	12
4	Лідерські компетенції.	2	КПз2								
5	Тактика групових дій.	10	КПз4	КПз2	КПз4				4	5/2КПз(2); 5/3КПз(4); 6/1КПз(4); ДзК (4)	14
6	Основи організації охорони і оборони об'єктів, супроводу колон, вантажів ДПСУ.	4	КПз4								
Диференційний залік (комплексний з ТВП)		4	ДзК4								
Всього		40							Всього	40	

Умовні скорочення:

Лекція – Л;

Комплексне практичне заняття – КПз;

Диференційний залік (комплексний) – ДзК.

Тематичний план

№ теми	№ заняття	Види навчальних занять, завдань	Кількість годин	Найменування теми і навчальні питання	Література
				4-й курс	
				8-й семестр	
				Модуль №1. Спеціальна тактика силового затримання.	
1			2 (7)	Безпека та виживання в умовах силового зіткнення.	
	1	Самостійна робота	2	<p>Професійна безпека прикордонників в умовах силового зіткнення.</p> <p>1. Огляд програми та постановка завдань на період навчання, критерії оцінювання тощо.</p> <p>2. Професійна безпека прикордонників при зустрічі з невідомою особою (правопорушником, підозрюваним тощо).</p> <ul style="list-style-type: none"> — Компоненти КОЛА ВИЖИВАННЯ — ДЕСЯТЬ ПОМИЛОК, ЯКІ ПРИЗВОДЯТЬ ДО ЗАГИБЕЛІ — Пріоритети бою та основи тактики виживання в ближньому бою – ТРИ ПРИНЦИПИ ОБОРОНИ — Елементи ПРИКРИТТЯ ТА СХОВИЩА — Принципи КОНТАКТУ / ПРИКРИТТЯ — Ризики, пов'язані із ФІЗИЧНИМ ПЕРЕСЛІДУВАННЯМ. 	[1.1.] -[1.8.] [3.15.];
	2	Комплексне практичне заняття КПЗ№1 з ТВП (т2/1 ТВП) «Тир»	2	<p>Практика з проблем забезпечення безпеки та виживання прикордонників.</p> <p>1. Тактика безпеки прикордонника</p> <ul style="list-style-type: none"> — позиція зброї для бойового застосування. (ПЄП, позиція, що надає перевагу, сприйняття/оцінка загрози, реакція та оцінка результатів); — перший візуальний огляд.(ПЄП, позиція, що надає перевагу, сприйняття/оцінка загрози, реакція та оцінка результатів); — принцип КОНТАКТУ / ПРИКРИТТЯ. (ПЄП, позиція, що надає перевагу, сприйняття/оцінка загрози, реакція та оцінка результатів); — фатальні місця. (ПЄП, позиція, що надає перевагу, сприйняття/оцінка загрози, реакція та оцінка результатів); — батонхук, кріскрос і деякі методи проникнення через двері. (ПЄП, позиція, що надає перевагу, сприйняття/оцінка загрози, реакція та 	[3.15.]; [3.16.]; [3.1.]

№ теми	№ заняття	Види навчальних занять, завдань	Кількість годин	Найменування теми і навчальні питання	Література
				оцінка результатів). 4. Практика з проблем забезпечення безпеки та виживання прикордонників: — Застосування принципів запобігання захвату зброї. — Застосування принципів блокування ситуації. — Застосування принципів контакту/прикриття. — Застосування прийомів затримання (без застосування силових способів затримання). — Застосування принципів забезпечення виживання у випадках травмування (поранення) правоохоронця. — Застосування навиків проведення бесіди з метою з'ясування фактів. — застосування прийомів огляду (обшуку).	
		Самостійна робота	2	Тактичні принципи безпеки та виживання прикордонників в умовах силового зіткнення. Опрацювання теоретичного матеріалу згідно тематики Ср з теми 1.2.	[3.15.]; [3.16.]; [3.1.]
		Робота зі зброєю	3	Тактичні принципи безпеки та виживання прикордонників в умовах силового зіткнення. Самостійне тренування у парах щодо дій в умовах силового зіткнення.	[3.15.]; [3.16.]; [3.1.]
2			16 (25)	Тактика силового затримання.	
	1	Комплексне практичне заняття КПЗ№2 з ТВП (т2/2 ТВП) «Мультимедійний тир»	4	Силове затримання. Тактика безпечного затримання правопорушників. 1. Силове затримання 2. Застосування різних способів силового затримання у штатному екіпіруванні (гумовий кийок, газовий балончик, наручники, індивідуальна зброя. 3. Практика на місцевості за ситуативним сценаріями дій прикордонного наряду «ПРИКОРДОННИЙ ПАТРУЛЬ» — Службово-прикладна вправа на фоні тактики прикордонної служби із застосуванням лазертаг/пейнтбол - «Забезпечення безпеки та виживання прикордонників у прикордонному наряді «ПРИКОРДОННИЙ ПАТРУЛЬ» – протидія нападу/дії у відповідь на відкритій місцевості».	[3.15.]; [3.16.]; [3.17.] с. 91-104; [3.1.]

№ теми	№ заняття	Види навчальних занять, завдань	Кількість годин	Найменування теми і навчальні питання	Література
		Самостійна робота	2	Тактика безпечного затримання правопорушників. Опрацювання теоретичного матеріалу згідно тематики Ср з теми 2.1.	[3.15.]; [3.16.]; [3.17.] с. 91-104; [3.1.]
		Робота зі зброєю	2	Тактика безпечного затримання правопорушників. Самостійне тренування у складі пари щодо забезпечення безпеки та виживання прикордонників на фоні тактики прикордонної служби – дій прикордонного наряду «ПРИКОРДОННИЙ ПАТРУЛЬ».	[3.15.]; [3.17.] с. 91-104; [3.1.]
	2	Комплексне практичне заняття КПЗ№3 з ТВП (тЗ/1ТВП) Стрільбище «Раково»	4	Силове затримання правопорушників у сільській місцевості (пересіченій і лісистій) у складі прикордонного наряду «ПРИКОРДОННИЙ ПАТРУЛЬ» 1. Підготовка до дій у сільській місцевості у тому числі спеціального заходу (операції). 2. Визначення потреб у спорядженні та процедур звукового/ світлового маскування 3. Визначення головних елементів орієнтування на місцевості. 4. Визначення головних індивідуальних завдань тактичного розвідувального дозору. 5. Визначення прийомів індивідуального та групового пересування. 6. Визначення чотирьох видів бойового порядку тактичного розвідувального дозору. 7. Практика на місцевості за ситуативним сценаріями дій прикордонного наряду «ПРИКОРДОННИЙ ПАТРУЛЬ» — Службово-прикладна вправа на фоні тактики прикордонної служби із застосуванням лазертаг/пейнтбол - «Силове затримання правопорушників прикордонним нарядом «ПРИКОРДОННИЙ ПАТРУЛЬ» у сільській місцевості (пересіченій і лісистій)».	[1.7.] р.2.3.4;р.5.п.п.9; [1.8.] п.п.1.3, 2.5, п.п.3. [3.16.] [3.1.]
		Самостійна робота	2	Силове затримання правопорушників у сільській місцевості (пересіченій і лісистій) у складі прикордонного наряду «ПРИКОРДОННИЙ ПАТРУЛЬ» Опрацювання матеріалу практичних занять 2/2	[1.7.] р.2.3.4;р.5.п.п.9; [1.8.] п.п.1.3, 2.5, п.п.3. [3.16.] [3.1.]

№ теми	№ заняття	Види навчальних занять, завдань	Кількість годин	Найменування теми і навчальні питання	Література
		Робота зі зброєю	3	<p>Застосування прийомів силового затримання прикордонним нарядом в умовах пересіченої і лісної місцевості.</p> <p>Самостійне тренування щодо відпрацювання способів силового затримання правопорушників у сільській місцевості (пересіченій і лісистій) у складі прикордонного наряду «ПРИКОРДОННИЙ ПАТРУЛЬ»</p>	<p>[1.7.] р.2.3.4;р.5.п.п.9; [1.8.] п.п.1.3, 2.5, п.п.3. [3.4.]с.168-199 [3.7 -3.10] [3.11.] с.33-89 [3.16.] [3.1.]</p>
	3	Комплексне практичне заняття КПЗ.№4 з ТВП (тЗ/2 ТСП) Стрільбище «Раково»	4	<p>Силове затримання при контролі транспортних засобів громадян із застосуванням спецзасобів (у тому числі для проведення спеціальних заходів(операцій), під загрозою та із застосуванням зброї.</p> <p>1. Особливості застосування принципів КОНТАКТУ/ПРИКРИТТЯ при контролі (зупинка ТЗ та перевірка документів) транспортних засобів громадян (автомобіль, мотоцикл).</p> <p>2. Основні правила поведінки під час контролю транспортних засобів.</p> <p>3. Тактика розміщення прикордонників під час контролю особистих транспортних засобів громадян: затримання транспортного засобу; наближення та розміщення наряду з двох прикордонників – три варіанти; розміщення наряду з трьох прикордонників – два варіанти.</p> <p>4. Техніка і способи примусового вилучення особи з особистого транспортного засобу під загрозою зброї – особа підкоряється вимогам прикордонників.</p> <p>5. Техніка і способи примусового вилучення особи з особистого транспортного засобу із застосуванням зброї та спецзасобів для проведення спеціальних заходів – особа чинить опір.</p> <p>6. Практика на місцевості за ситуативним сценаріями дій прикордонного наряду «ПРИКОРДОННИЙ ПАТРУЛЬ»</p> <p>— Службово-прикладна вправа на фоні тактики прикордонної служби із застосуванням лазертаг/пейнтбол - «Силове затримання</p>	<p>[3.4.]с.168-199 [3.7 -3.10] [3.11.] с.33-89 [3.18.] [3.1.]</p>

№ теми	№ заняття	Види навчальних занять, завдань	Кількість годин	Найменування теми і навчальні питання	Література
				правопорушників під час контролю особистих транспортних засобів громадян із застосуванням різних способів силового затримання».	
		Самостійна робота	2	Силове затримання при контролі транспортних засобів громадян із застосуванням спецзасобів для проведення спеціальних заходів, під загрозою зброї та із застосуванням зброї. Опрацювання матеріалу практичних занять 2/3.	[3.4.]с.168-199 [3.7 -3.10] [3.11.] с.33-89 [3.18.] [3.1.]
		Робота зі зброєю	3	Силове затримання при контролі транспортних засобів громадян із застосуванням спецзасобів для проведення спеціальних заходів, під загрозою зброї та із застосуванням зброї. Самостійне тренування у складі мікрогруп щодо відпрацювання елементів силового затримання прикордонним нарядом при контролі транспортних засобів громадян (тактика зупинки, наближення та розміщення прикордонників під час контролю особистих транспортних засобів громадян; техніка і способи примусового вилучення особи з особистого транспортного засобу).	[3.4.]с.168-199 [3.7 -3.10] [3.11.] с.33-89 [3.18.] [3.1.]
	4	Комплексне практичне заняття КПЗ№5 з ТВП (т3/3 ТСП) Стрільбище «Раково»	2	Силове затримання у будівлі (приміщенні). 1. Обшук будівель та кімнат: — Належні позиції зброї для бойового застосування. — Здійснення першого візуального огляду. — Принцип „спочатку дія, а потім реакція” — Фатальні місця. — Сигнали руками. — Використання ефекту освітлення - ліхтарів. — Процедури, яких необхідно дотримуватися у період після перестрілки. 2. Вхід у будівлі та техніка затримання (виконання ордеру на затримання, обшуку тощо): — Розробка попереднього плану заходу (операції). (ПЄП, позиція, що надає перевагу, сприйняття/оцінка загрози, реакція та оцінка результатів). — Порядок наближення до будівлі та точки входу. (ПЄП, позиція, що надає перевагу, сприйняття/оцінка загрози, реакція та оцінка	[3.4.]с.168-199 [3.7 -3.10] [3.11.] с.33-89 [3.16.]; [3.17.]; 3.1.]

№ теми	№ заняття	Види навчальних занять, завдань	Кількість годин	Найменування теми і навчальні питання	Література
				<p>результатів).</p> <p>— Засоби для пробивання проламів і порядок їхнього застосування.</p> <p>— Бойові етапи перевірки кімнат. (ПЄП, позиція, що надає перевагу, сприйняття/оцінка загрози, реакція та оцінка результатів).</p> <p>— Прийоми пошуку. (ПЄП, позиція, що надає перевагу, сприйняття/оцінка загрози, реакція та оцінка результатів).</p> <p>— Застосування балістичних щитів, під час затримання (виконання ордеру на арешт). (ПЄП, позиція, що надає перевагу, сприйняття/оцінка загрози, реакція та оцінка результатів).</p> <p>— Надзвичайні ситуації які можуть виникнути під час затримання (виконання ордеру). (ПЄП, позиція, що надає перевагу, сприйняття/оцінка загрози, реакція та оцінка результатів).</p> <p>— Роль хитрощів і вивертів під час затримання (виконання ордеру). (ПЄП, позиція, що надає перевагу, сприйняття/оцінка загрози, реакція та оцінка результатів).</p> <p>3. Практика на місцевості за ситуативним сценаріями дій посиленого прикордонного наряду «ПРИКОРДОННИЙ ПАТРУЛЬ»</p> <p>— Службово-прикладна вправа на фоні тактики прикордонної служби із застосуванням лазертаг/пейнтбол - «Силове затримання правопорушників у будівлі (приміщенні)».</p>	
		Самостійна робота	2	<p>Силове затримання у будівлі (приміщенні). Опрацювання матеріалу практичних занять 2/4</p>	[3.4.]с.168-199 [3.7 -3.10] [3.11.] с.33-89 [3.16.]; [3.17.]; 3.1.]
		Робота зі зброєю	3	<p>Силове затримання у будівлі (приміщенні). Самостійне тренування у складі мікрогруп щодо відпрацювання елементів силового затримання підозрюваних (злочинців) у будівлі (приміщенні).</p>	[3.4.]с.168-199 [3.7 -3.10] [3.11.] с.33-89 [3.16.]; [3.17.]; 3.1.]
	5	Комплексне практичне заняття	2	<p>Силове затримання на об'єктах громадського транспорту. 1. Особливості силового затримання правопорушників (озброєних</p>	[3.4.]с.168-199 [3.7 -3.10]

№ теми	№ заняття	Види навчальних занять, завдань	Кількість годин	Найменування теми і навчальні питання	Література
		КПЗ.№6 з ТВП (т3/4 ТВП) Стрільбище «Раково»		підозрюваних) на об'єктах громадського транспорту. 2. Професійна рольова гра (ПРГ) з виконанням службово-прикладної вправи (лазертаг/пейнтбол) - «Силове затримання правопорушників (озброєних підозрюваних) на об'єктах громадського транспорту». 3. Модульний контроль №1.	[3.11.] с.33-89 [3.19.]; [3.1.]
		Самостійна робота	2	Силове затримання на об'єктах громадського транспорту. Опрацювання матеріалу практичних занять 2/5	[3.4.]с.168-199 [3.7 -3.10] [3.11.] с.33-89 [3.19.]; [3.1.]
		Робота зі зброєю	3	Силове затримання на об'єктах громадського транспорту. Самостійне тренування у складі мікрогруп щодо відпрацювання елементів силового затримання правопорушників (озброєних підозрюваних) на об'єктах громадського транспорту.	[3.4.]с.168-199 [3.7 -3.10] [3.11.] с.33-89 [3.19.]; [3.1.]
				Модуль №2 – Спеціальна тактика малих груп.	
3			2 (5)	Спеціальні індивідуальні навички.	
	1	Комплексне практичне заняття КПЗ.№7 з ТВП (т3/5 ТВП) Стрільбище «Раково»	2	Формування індивідуальних навичок № 1-7. 1. Індивідуальна навичка №1 «Камуфляж (маскування)». 2. Індивідуальна навичка №2 «Сигнальні жести (тактична комунікація)». 3. Індивідуальна навичка №3 «Маневри малих груп». 4. Індивідуальна навичка №4 «Позиції». 5. Індивідуальна навичка №5 «Орієнтація на місцевості». 6. Індивідуальна навичка №6 «Встановлення та підтримання зв'язку в умовах ведення бою». 7. Індивідуальна навичка №7 «Облаштування місць тимчасового перебування (відпочинку) ТМП в польових умовах». 8. Практика на місцевості за ситуативним сценаріями дій посиленіх прикордонних нарядів «ПРИКОРДОННИЙ (МОБІЛЬНИЙ) ПАТРУЛЬ», «РОЗВІДУВАЛЬНО-ПОШУКОВА ГРУПА (МОБІЛНА ГРУПА)», «ЧЕРГОВІ СИЛИ (МОБІЛЬНІ)» Службово-прикладна вправа на фоні тактики прикордонної служби із застосуванням лазертаг/пейнтбол - «Маневри малих груп – дії за	[3.5.] с.8-83

№ теми	№ заняття	Види навчальних занять, завдань	Кількість годин	Найменування теми і навчальні питання	Література
				ситуаціями».	
		Самостійна робота	2	Індивідуальні навички 1-7. Опрацювання матеріалу практичних занять 3/1	[3.5.] с.8-83
		Робота зі зброєю	3	Індивідуальні навички. Самостійне тренування у складі мікрогруп щодо відпрацювання елементів індивідуальних навичок № 1-7.	[3.5.] с.8-83
4			2 (5)	Лідерські компетенції.	
	1	Комплексне практичне заняття КПЗ№8 з ТСП (т3/6 ТСП) Стрільбище «Раково»	2	Формування командирських навичок № 1 - 4 та елементів бойової підготовки № 1. 1. Командирська навичка №1 «Методи управління підрозділами». 2. Командирська навичка №2 «Поепередній огляд (інспекція)». 3. Командирська навичка №3 «Формулювання попереднього наказу і плану заходу (дій)». 4. Командирська навичка №4 «Розбір ходу виконання завдання (заходу)». 5. Елемент бойової підготовки №1 «Вихід з ПЛО та вхід до ПЛО» 6. Практика на місцевості за ситуативним сценаріями дій посилених прикордонних нарядів «ПРИКОРДОННИЙ (МОБІЛЬНИЙ) ПАТРУЛЬ», «РОЗВІДУВАЛЬНО-ПОШУКОВА ГРУПА (МОБІЛНА ГРУПА)», «ЧЕРГОВІ СИЛИ (МОБІЛЬНІ)» Службово-прикладна вправа на фоні тактики прикордонної служби із застосуванням лазертаг/пейнтбол - «Вихід з ПЛО та вхід до ПЛО – дії за ситуаціями».	[3.5.] с.84-108
		Самостійна робота	2	Лідерські компетенції. Опрацювання матеріалу практичних занять 4/1	[3.5.] с.84-108
		Індивідуальна робота	3	Лідерські компетенції. Самостійне тренування командирських навичок № 1 – 4.	[3.5.] с.84-108
5			10 (15)	Тактика групових дій.	
	1	Комплексне практичне заняття КПЗ№9 з ТВП (т3/7 ТВП)	4	Тактика групових дій в ході патрулювання (бойового). Формування елементів бойової підготовки № 2 – 5. 1. Елемент бойової підготовки № 2 «Методи здійснення маршу». 2. Елемент бойової підготовки № 3 «Атакуючі бойові порядки». 3. Елемент бойової підготовки № 4 «Подолання зон небезпеки».	[3.5.] с.109-144

№ теми	№ заняття	Види навчальних занять, завдань	Кількість годин	Найменування теми і навчальні питання	Література
		Стрільбище «Раково»		4. Елемент бойової підготовки № 5 «Вихід із засідки». 5. Практика на місцевості за ситуативним сценаріями дій посилених прикордонних нарядів «ПРИКОРДОННИЙ (МОБІЛЬНИЙ) ПАТРУЛЬ», «РОЗВІДУВАЛЬНО-ПОШУКОВА ГРУПА (МОБІЛНА ГРУПА)», «ЧЕРГОВІ СИЛИ (МОБІЛЬНІ)» Службово-прикладна вправа на фоні тактики прикордонної служби із застосуванням лазертаг/пейнтбол - «Вихід із ближньої засідки».	
		Самостійна робота	2	Тактика групових дій в ході патрулювання (бойового). Опрацювання матеріалу практичних занять 5/1	[3.5.] с.109-144
		Робота зі зброєю	3	Тактика групових дій в ході патрулювання (бойового). Самостійне тренування у складі мікрогруп щодо відпрацювання елементів бойової підготовки № 1 – 5.	[3.5.] с.109-144
	2	Комплексне практичне заняття КПЗ№10 з ТВП (т3/8 ТВП) Стрільбище «Раково»	2	Методи оборонної тактики спеціальних дій. Формування елементів бойової підготовки № 6 - 10. 1. Елемент бойової підготовки №6 «Короткочасна зупинка/оцінка ситуації». 2. Елемент бойової підготовки №7 «Встановлення проміжного збірного пункту». 3. Елемент бойової підготовки №8 «Створення патрульної бази». 4. Елемент бойової підготовки №9 «Створення прихованої позиції». 5. Елемент бойової підготовки № 10 «Встановлення лінії оборони». 6. Практика на місцевості за ситуативним сценаріями дій посилених прикордонних нарядів «ПРИКОРДОННИЙ (МОБІЛЬНИЙ) ПАТРУЛЬ», «РОЗВІДУВАЛЬНО-ПОШУКОВА ГРУПА (МОБІЛНА ГРУПА)», «ЧЕРГОВІ СИЛИ (МОБІЛЬНІ)» Службово-прикладна вправа на фоні тактики прикордонної служби із застосуванням лазертаг/пейнтбол - «Вихід із дальньої засідки».	[3.5.] с.145-177
		Самостійна робота	2	Методи оборонної тактики спеціальних дій. Опрацювання матеріалу практичних занять 5/2	[3.5.] с.145-177
		Робота зі зброєю	3	Методи оборонної тактики спеціальних дій. Самостійне тренування у складі мікрогруп щодо відпрацювання елементів бойової підготовки № 6 – 10.	[3.5.] с.145-177

№ теми	№ заняття	Види навчальних занять, завдань	Кількість годин	Найменування теми і навчальні питання	Література
	3	Комплексне практичне заняття КПЗ№11 з ТВП (т3/9 ТВП) Стрільбище «Раково»	4	Методи наступальної тактики спеціальних дій. Формування елементів бойової підготовки № 11 - 14. 1. Елемент бойової підготовки № 11 «Пошук». 2. Елемент бойової підготовки № 12 «Засідка». 3. Елемент бойової підготовки № 13 «Наліт». 4. Елемент бойової підготовки № 14 «Атака». 5. Практика на місцевості за ситуативним сценаріями дій посилених прикордонних нарядів «ПРИКОРДОННИЙ (МОБІЛЬНИЙ) ПАТРУЛЬ», «РОЗВІДУВАЛЬНО-ПОШУКОВА ГРУПА (МОБІЛНА ГРУПА)», «ЧЕРГОВІ СИЛИ (МОБІЛЬНІ)». Модульний контроль №2: Службово-прикладна вправа на фоні тактики прикордонної служби із застосуванням лазертаг/пейнтбол - «Пошук», «Засідка», «Наліт», «Атака».	[3.5.] с. 178-206
		Самостійна робота	2	Методи наступальної тактики спеціальних дій. Опрацювання матеріалу практичних занять 5/3	[3.5.] с. 178-206
		Робота зі зброєю	3	Методи наступальної тактики спеціальних дій. Самостійне тренування у складі мікрогруп щодо відпрацювання елементів бойової підготовки № 11 – 14.	[3.5.] с. 178-206
				Модуль №3 – Спеціальна тактика охорони (посилення).	
6			4 (5)	Основи організації охорони і оборони об'єктів, супроводу колон, вантажів ДПСУ.	
	1	Комплексне практичне заняття КПЗ№12 з ТВП (т4/1 ТВП) Стрільбище «Раково»	4	Тактика охорони і оборони об'єктів, супроводу колон, вантажів ДПСУ в зонах підвищеного ризику. 1. Організація охорони та оборони об'єкту ДПСУ в зонах підвищеного ризику. 2. Особливості забезпечення безпеки прикордонного наряду «КрП». 3. Охорона та супровід колон, вантажів ДПСУ в зонах підвищеного ризику. 4. Практика на місцевості за ситуативним сценаріями дій складу «КрП», груп охорони та супроводу «ГРУПА ШВИДКОГО РЕАГУВАННЯ», «ГРУПА ОХОРОНИ ТА ЕСКОРТУ КОНВОЮ», «ГРУПА КОНВОЮВАННЯ ЗАТРИМАНИХ ТА СУПРОВОДУ ОСІБ» - Модульний контроль №2: Службово-прикладна вправа на фоні тактики прикордонної служби із застосуванням лазертаг/пейнтбол - «КрП», «Охорона об'єктів», «Охорона та	[3.13.];

№ теми	№ заняття	Види навчальних занять, завдань	Кількість годин	Найменування теми і навчальні питання	Література
				ескорт конвою», «Конвоювання затриманих», «Супровід осіб». Модульний контроль №3.	
		Самостійна робота	2	Тактика охорони і оборони об'єктів, супроводу колон, вантажів ДПСУ в зонах підвищеного ризику. Опрацювання матеріалу практичних занять 6/1	[3.13.].;
		Робота зі зброєю	3	Тактика охорони і оборони об'єктів, супроводу колон, вантажів ДПСУ в зонах підвищеного ризику. Самостійне тренування у складі мікрогруп щодо відпрацювання елементів охорони та оборони об'єкту, супроводу колони.	[3.13.].;
		Диференційний залік (комплексно з ТВП)	4 (18)	Змагання тактико-спеціального спрямування у складі зведених тактичних груп (збільшених прикордонних нарядів) 4 чол.: 1-й етап Рішення теоретичного тестового завдання зі спеціальної тактики; 2-й етап Військовий кросфіт – СТАРТ прискорене переміщення – 100 м з віджиманням 20 разів (10*для жінок) (право отримання екіпіровки: БЖ, каска, наколінники, окуляри); 3-й етап Виконання нормативів з вогневої підготовки №7, №8 (Неповне розбирання зброї та її збирання після неповного розбирання) - АК, ПМ, СВД, ГП25, РПГ7, ПК; 4-й етап Військовий кросфіт – перенесення ящиків з боєприпасами – 50 м (25*для жінок); 5-й етап Практичне виконання контрольних вправ стрільб (індивідуальна стрільба) з ПМ – 1ВКС; 6-й етап Військовий кросфіт – перекочування покришок типу КРАЗ – 50 м (25*для жінок); 7-й етап Практичне виконання контрольних вправ стрільб (індивідуальна стрільба) з АК – 1(2,3)ВКС; 8-й етап Військовий кросфіт – підняття/перекид на плечах поліна 4м (вага 180-200кг) – 10 (5*для жінок)разів; 9-й етап Практичне виконання контрольної службово-прикладної вправи стрільб з АК (1СПВС) у складі прикордонних нарядів «Прикордонний патруль» з посиленням: «Силове затримання правопорушників під загрозою застосування зброї ПН та із застосуванням	

№ теми	№ заняття	Види навчальних занять, завдань	Кількість годин	Найменування теми і навчальні питання	Література
				зброї групи посилення ПН на пересічній місцевості. 10-й етап Приведення зброї у стан «Готовність №3» - прискорене переміщення– 50 м; 11-й етап Метання навчальної гранати на влучність. 12-й етап Прискорене переміщення у напрямку фінішу– 50 м.	
		Самостійна робота	14	Підготовка до комплексного диференційованого заліку з ТВП. Опрацювання теоретичного матеріалу тем 1-6.	[2.1.]; [2.2.]; [2.3.]; [2.4.]; [2.5.]; [2.6.]
		Робота зі зброєю	4	Підготовка до комплексного диференційованого заліку (з ТВП) Тренування з питань тактико-спеціальної підготовки.	[2.1.]; [2.2.]; [2.3.]; [2.4.]; [2.5.]; [2.6.]
Разом за 8 семестр			40 (80)		
Разом за 4й курс			40 (80)		
Усього за дисципліну			40 (80)		

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Нормативно-правові акти

- 1.1. Конституція України. – К.: Преса України, 1997.
- 1.2. Закон України «Про Державну прикордонну службу України» від 28 травня 2003 року.
- 1.3. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2019 р. № 1409-р Про затвердження плану заходів на 2020-2022 роки щодо реалізації Стратегії інтегрованого управління кордонами на період до 2025 року,
- 1.4. Наказ Міністерства внутрішніх справ України від 15 квітня 2016 року № 311 «Про затвердження Положення про відділ прикордонної служби Державної прикордонної служби України».
- 1.5. Наказу АДПСУ від 09.02.2021 року №12-од. «Про додаткову підготовку під час комплектування посад у відділах прикордонної служби тип «С»».
- 1.6. Наказ Адміністрації ДПСУ від 30.12.2005р. №1039 «Про затвердження Тимчасової Інструкції про застосування мобільних підрозділів».
- 1.7. Наказ МВСУ від 19.10.2015р. №1261 «Про затвердження Інструкції про службу прикордонних нарядів ДПСУ».

- 1.8. Наказ АДПСУ № 200 від 21.10.2003 «Інструкція про застосування зброї, бойової техніки, озброєння кораблів (катерів), літаків і вертольотів Державної прикордонної служби України, спеціальних засобів та заходів фізичного впливу під час охорони державного кордону та виключної (морської) економічної зони України» затвердженої наказом Адміністрації Державної прикордонної служби України.
- 1.9. Курс стрільб зі стрілецької зброї, бойових машин, катерів морської охорони в Державній прикордонній службі України, затверджений наказом МВС України від 10 травня 2016 року. № 367.
- 1.10. Бойовий статут механізованих танкових військ Сухопутних військ Збройних сил України. Частина III. (взвод, відділення, екіпаж). Затверджений наказом командувача СВ ЗСУ №238 від 25.05.16 р. (зі змінами згідно з наказами від 11.11.2017 року №564, від 19.03.2018 року №185) МО України.
- 1.11. ЗБІРНИК НОРМАТИВІВ з бойової та спеціальної підготовки внутрішніх військ МВС України. Введений у дію наказом командуючого внутрішніми військами МВС України 29.11.02 р. № 531. МВС України — Київ: Головне управління внутрішніх військ, — 2002. — 105с.

Базова література

- 2.1. Вогнева підготовка: Навч. посіб./ В.Ф.Глущенко, А.О.Колоколов, Ю.В.Мельник та ін. – Вінниця, “ДТП”,-1998.-160с.
- 2.2. Вогнева підготовка: Навч. посіб./ В.В. Василенко, В.М.Дзюба, О.Ю. Окунський та ін. – К.: Паливода, 2003.
- 2.3. Вогнева підготовка: Навч.-метод. посіб. / С.П. Максимов, О.В. Запорожанов, О.Г. Шкапа та ін.- К.: Київський нац. ун-т внутр. справ, 2006.-108 с.
- 2.4. Вогнева підготовка: Підручник / А.Б. Балик, В.С. Гуславський, В.О. Криволапчук, В.В. Подгорний, О.М. Фефелов; заг. ред. М.Г. Вербенського, В.С. Гуславського. – Видавництво "Максим", 2009. – 664 с.
- 2.5. Вогнева підготовка: навч. посіб. / М.М. Ляпа, В.М. Петренко, О.І. Судніков, та ін. – Суми: Сумський державний університет, 2011. – 283 с.
- 2.6. Вогнева підготовка працівника Національної поліції України: В 61навчальний посібник / С. М. Банах, І. С. Винярчук, Ю. Р. Йосипів, М. Д. Курляк, К. О. Маліновська та ін. – Львів: ЛьвДУВС, 2018. – 408 с.
- 2.7. Вогнева підготовка: навчально-методичний посібник / Жбанчик А.В., Комісаров О.Г., Тимофеев В.П., Сіротченков Д.Ю., Кузнецов О.І. – Дніпро: ДДУВС, 2017. – 149 с.
- 2.8. Альбом „Вогнева підготовка”. Видавництво НАДПСУ. 2004 р.
- 2.9. “НАСТАНОВА ЗІ СТРІЛЕЦЬКОЇ СПРАВИ 30-мм автоматичний гранатомет на станку (АГС-17)” МІНІСТЕРСТВО ОБОРОНИ УКРАЇНИ. Головне управління бойової підготовки Сухопутних військ Збройних Сил України. Затверджено Головнокомандувачем Сухопутних військ. м. Київ-2004

- 2.10. “НАСТАНОВА ЗІ СТРІЛЕЦЬКОЇ СПРАВИ 7,62 - мм КУЛЕМЕТИ КАЛАШНІКОВА ПК, ПКМ, ПКС, ПКМС, ПКБ, ПКМБ і ПКТ” Навчально – методичний посібник, МІНІСТЕРСТВО ОБОРОНИ УКРАЇНИ. Головне управління бойової підготовки Сухопутних військ Збройних Сил України. Затверджено Головнокомандувачем Сухопутних військ. м. Київ-2003.
- 2.11. “НАСТАНОВА ЗІ СТРІЛЕЦЬКОЇ СПРАВИ 9 - мм ПІСТОЛЕТ МАКАРОВА (ПМ)” МІНІСТЕРСТВО ОБОРОНИ УКРАЇНИ. Головне управління бойової підготовки Сухопутних військ Збройних Сил України. Затверджено Головнокомандувачем Сухопутних військ. м. Київ-2004.
- 2.12. “НАСТАНОВА ЗІ СТРІЛЕЦЬКОЇ СПРАВИ 5,45-мм автомати Калашнікова (АК-74, АКС-74, АК-74Н, АКС-74Н) та 5,45-мм ручні кулемети Калашнікова (РПК-74, РПКС-74, РПК-74Н, РПКС-74Н)” МІНІСТЕРСТВО ОБОРОНИ УКРАЇНИ. Головне управління бойової підготовки Сухопутних військ Збройних Сил України. Затверджено Головнокомандувачем Сухопутних військ. м. Київ-2004.
- 2.13. “НАСТАНОВА ЗІ СТРІЛЕЦЬКОЇ СПРАВИ 7,62-мм СНАЙПЕРСЬКОЇ ГВИНТІВКИ ДРАГУНОВА (СГД)” МІНІСТЕРСТВО ОБОРОНИ УКРАЇНИ. Головне управління бойової підготовки Сухопутних військ Збройних Сил України. Затверджено Головнокомандувачем Сухопутних військ. м. Київ-2006.
- 2.14. “НАСТАНОВА ЗІ СТРІЛЕЦЬКОЇ СПРАВИ РУЧНІ ГРАНАТИ ” МІНІСТЕРСТВО ОБОРОНИ УКРАЇНИ. Головне управління бойової підготовки Сухопутних військ Збройних Сил України. Затверджено Головнокомандувачем Сухопутних військ. м. Київ-2005.
- 2.15. “НАСТАНОВА ЗІ СТРІЛЕЦЬКОЇ СПРАВИ Ручний протитанковий гранатомет РПГ-7”. МІНІСТЕРСТВО ОБОРОНИ УКРАЇНИ. Головне управління бойової підготовки Сухопутних військ Збройних Сил України. Затверджено Головнокомандувачем Сухопутних військ. м. Київ-2004.
- 2.16. Методичні рекомендації для проведення практичного заняття з навчальної дисципліни «Вогнева підготовка» «Підствольний гранатомет ГП – 25» / Банах С.М., Булачек В.Р., Винярчук І.С., Землянський І.Ю., Йосипів Ю.Р., Курляк М.Д., Моргун М.В., Московчук М.О., Синенький В.М., Тьорло О.І., Ярославський А.В. / Методичні рекомендації – Львів: ЛьвДУВС, 2014.– 31 с м. Львів-2014.

Допоміжна література

- 3.1. Використання пістолета працівниками міліції для затримання правопорушників у різноманітних ситуаціях службової діяльності. Методичні рекомендації. (В.І.Лукавський, О.М.Мельник, І.К.Марков -Рівне, РВПУДДСО при МЕС України, 2008; 20 стор.)
- 3.2. МО України, «Бойове застосування частин та підрозділів спеціального призначення», Київ, 2010.
- 3.3. МО України, «Підготовка військового розвідника», Київ, 2012.
- 3.4. І.В. Польцев, «Дії розвідників при виконанні бойових завдань», навчально-методичний посібник, Львів, 2010.
- 3.5. Тактика легкої піхоти для дій малих груп. Навчальний посібник, (Christopher E. Larsen Light Infantry Tactics: For Small Teams. Крістофер Е. Ларсен, 2005.
- 3.6. Тактика спеціальна підготовка працівників органів внутрішніх справ України: метод. рек. / розроб.: В.О. Артем'єв, В.В.Колесніков; МВС України, Харк. нац. ун-т внутр. справ, Каф. спец. фізичної підготовки. – Х. : ХНУВС, 2009. – 35 с.
- 3.7. Тактико-спеціальна підготовка працівників ОВС України: навчальний посібник / С.М. Банах, В.Р. Булачек, І.С. Винярчук, Ю.Р. Йосипів та ін. – Львів: ЛьвДУВС, 2011.

- 3.8. Практикум з тактичної підготовки поліцейських / [А.О. Собакарь, О.Г. Комісаров, В.Я. Покайчук та ін.]. Дніпро: ДДУВС, 2018.
- 3.9. Довідник працівника Національної поліції: методичні рекомендації / колектив авторів. – Дніпропетровськ: Дніпроп. Держ. Ун-т внутр. Справ, 2016.
- 3.10. Тактико-спеціальна підготовка: навч. посіб. / [О.Г. Комісаров, А.О. Собакарь, Е.Ю. Соболев, О.С. Юнін та ін.]; Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ. – Дніпро: ДДУВС, 2017. – 277 с.
- 3.11. Тактика самозахисту та особистої безпеки працівників Національної поліції України : метод. рек. / [уклад.: Бортник С. М., Моргунов О. А., Артем'єв В. О., Хомко І. Г.] ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ, Каф. спец. фіз. підготовки ф-ту № 2; за заг. ред. В. В. Сокурєнка. □ Харків : ХНУВС, 2017. 136 с. : іл.
- 3.12. Методичні рекомендації про дії працівників органів і підрозділів внутрішніх справ в типових та екстремальних ситуаціях – НАВС. 2013
- 3.13. ЗСУ МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ для підготовки військовослужбовців щодо проведення завдань з конвоювання в ході проведення ООС.
- 3.14. Загальна тактика. Ч. 1,2 [текст] : навч. посіб. / С. Т. Полторак, З-14 М. Д. Ткаченко, О. В. Лисенко В. П. Варакута та ін. – Х. : ХУПС, 2012. (Рекомендовано Міністерством освіти і науки України як навчальний посібник для курсантів, курсантів та студентів вищих навчальних закладів лист № 1/11–10172 від 02.07.2014 р.).
- 3.15. Польові статuti армії США (за стандартами НАТО):
FM 7-85 «Операції малих (від відділення до роти) підрозділів рейнджерів). Headquarters. Department of Army. Washington, DC, 9 June 1987 FM 7-85 RANGER UNIT OPERATIONS
FM 21-50 «Навчання Рейнджера і Дії Рейнджера» Headquarters. Department of Army. Washington, DC, 23 August Department of Army. Washington, DC, 23 August 1962 FM 21-50 RANGER TRAINING AND RANGER_OPERATIONS
TC 25-20 «Керівництво Лідера», A Leader's Guide to After-Action Reviews. Headquarters, Department of the Army: Washington, DC. 1993.
FM 90-10 «Бойові дії на урбанізованому ландшафті» Headquarters. Department of Army. Washington, DC, 15 August 1979 FM 90-10 MILITARY OPERATIONS ON URBANIZED TERRAIN (MOUT)
FM 7-70 «Легка Команда Піхотного Взводу», Light Infantry Platoon/Squad. Headquarters, Department of the Army: Washington, DC. 1986.
FM 7-8, «Піхотний Взвод і відділення / Команда». The Infantry Platoon and Squad: Infantry. Airborne. Air Assault. Ranger. Headquarters, Department of the Army: Washington, DC. 1980.
FM 3-25.26 «Читання Карти і Сухопутна Навігація», Map Reading and Land Navigation. Headquarters, Department of the Army: Washington, DC. 2001.
- 3.16. FLETС. Методичні рекомендації проходження курсу БЕЗПЕКА ТА ВИЖИВАННЯ ПРАВООХОРОНЦЯ. Підготовлена Федеральним центром підготовки співробітників правоохоронних органів Департаменту внутрішньої безпеки США для Національної академії Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького. Управління навчальних операцій:
2515 SSD Introduction to Officer Safety and Survival. 12/03.
2518 SSD Introduction to Tactics. 12/03.

2519 SSD Building and Room Searches. 12/03.
2520 SSD Building Entry and Warrant Service Techniques. 12/03.
2624 SSD Introduction to Seaport Security. 12/03.
2649 SSD First Line Supervisory Responsibilities. 12/03.
2667 SSD CBPI OSS Lab. 12/03.
2678 SSD First Responder Duties. 12/03.
2687 SSD Crisis Management Practical Exercise. 12/03.
2706 SSD Antiterrorism for Border Patrol Agents. 12/03.
2708 SSD Patrol Procedures Lab Briefing. 12/03.
2769 SSD Smuggling Interdiction. 12/03.
2755 SSD OSS Assessment Laboratory. 12/03.
2775 SSD Introduction to WMD. 12/03.
2789 SSD Managing a WMD Attack-Role of the First Responder. 12/03.
2811 SSD Rural Tactical Movements. 12/03.
2844 SSD ICE-SAT OSS Night Lab. 12/03.
2845 SSD Tactical Building Approaches and Entry Tools. 12/03.
2868 SSD Tactics Laboratory. 12/03.
2869 SSD Tactics Practical Exercise. 12/03.

- 3.17. Лонсдейл В.М. Штурми. Керівництво з тактики високого ризику при проведенні арештів і обшуків. S.T.T.U. 2004р.
<http://padabum.com/d.php?id=26594>
- 3.18. Marek WOSZCZATYŃSKI Leszek WOŹNIAK PODRĘCZNIK TECHNIK INTERWENCYJNYCH. CZĘŚĆ – III. TECHNIKI INTERWENCJI PRZY SAMOCHODACH KOSZALIN 2006r.
- 3.19. Handbuch Polizeitraining Abschnitt 7 – Eigensicherung Stand: 23. September 2009
090923_Abschnitt 7_1_
090923_Abschnitt_2- Teil 1
090923_Abschnitt_2- Teil 2
090923_Abschnitt_2- Teil 3
- 3.20. Аллахвердієв Ф.А. Навчально-методичний посібник ОХОРОНА ОБ'ЄКТІВ. Санкт-Петербург. 2009

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ В ІНТЕРНЕТІ (ІНТРАНЕТІ)

1. <http://library.vity.kh.ua>
2. <https://www.ukrmilitary.com/p/military-library.html>
3. <http://dspace.lvduvs.edu.ua>
2. <http://10.241.24.9/moodle/course/index.php?categoryid=12>

МЕТОДИ ЗДІЙСНЕННЯ КОНТРОЛЮ

Поточний контроль:

Поточний контроль здійснюється на кожному комплексному практичному занятті (КПз№1 – 12) під час практичного виконання завдань відповідно визначених ролей ситуативного завдання; модульних контролів №1 - 3 (проводяться на останньому занятті з модулю в обсязі навчального матеріалу визначеного робочою програмою).

Підсумковий контроль:

Підсумковий контроль здійснюється під час комплексного диференційного заліку методом змагання тактико-спеціального спрямування у складі зведених тактичних груп (збільшених прикордонних нарядів) 4 чол..

Комплексний диференційний залік передбачає оцінювання курсанта на 12ти етапах змагання у складі зведених тактичних груп (збільшених прикордонних нарядів) 4 чол та виставлення загальної оцінки, яка складається з оцінок на етапах:

- 1-й етап Рішення теоретичного тестового завдання зі спеціальної тактики;
- 2-й етап Військовий кросфіт – СТАРТ прискорене переміщення – 100 м з віджиманням 20 разів (10*для жінок) (право отримання екіпіровки: БЖ, каска, наколінники, окуляри);
- 3-й етап Виконання нормативів з вогневої підготовки №7, №8 (Неповне розбирання зброї та її збирання після неповного розбирання» - АК, ПМ, СВД, ГП25, РПГ7, ПК;
- 4-й етап Військовий кросфіт – перенесення ящиків з боєприпасами – 50 м (25*для жінок);
- 5-й етап Практичне виконання контрольних вправ стрільб (індивідуальна стрільба) з ПМ – 1ВКС;
- 6-й етап Військовий кросфіт – перекочування покришок типу КРАЗ – 50 м (25*для жінок);
- 7-й етап Практичне виконання контрольних вправ стрільб (індивідуальна стрільба) з АК – 1(2,3)ВКС;
- 8-й етап Військовий кросфіт – підняття/перекид на плечах поліна 4м (вага 180-200кг) – 10 (5*для жінок)разів;
- 9-й етап Практичне виконання контрольної службово-прикладної вправи стрільб з АК у складі малих груп з посиленням (СПВС №1 – 32).
- 10-й етап Приведення зброї у стан «Готовність №3» - прискорене переміщення– 50 м;
- 11-й етап Метання навчальної гранати на влучність.
- 12-й етап Прискорене переміщення у напрямку фінішу– 50 м.

В процесі виставлення оцінок береться до уваги рівень теоретичної підготовки курсанта (1й-етап), вміння творчо застосовувати теоретичні знання при відпрацюванні практичних завдань у складних (екстремальних) умовах фізичного та психологічного навантаження, (2,4,6,8,12й етапи), чіткість і послідовність у діях зі зброєю у різних ситуаціях оперативно-службової діяльності та правомірного припинення протиправних дій у складі підрозділу, групи та самостійно (9й-етап), вміння впевнено виконувати нормативи з базової вогневої підготовки (3,10й-етапи), вміння вести ефективний вогонь шляхом виконання контрольних вправ стрільб та контрольних вправ з метання ручних гранат (5,7,11й етапи), вміння курсанта тактовною мовою відстоювати свою думку за отримані результати практично виконання завдання.

СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ

ПОТОЧНИЙ КОНТРОЛЬ

Оцінювання знань при поточному контролі здійснюється за чотирьохбальною шкалою (5, 4, 3, 2). Зміст критеріїв оцінювання та форма поточного контролю з кожного заняття навчальної дисципліни визначаються кафедрою з урахуванням особливостей дисциплін і обов'язково відображаються у відповідних методичних матеріалах.

Загальну оцінку за аудиторну, самостійну (індивідуальну) роботу необхідно вираховувати як середньоарифметичну з поточних оцінок, шляхом ділення суми оцінок (5,4,3,2), на кількість оцінок отриманих протягом модуля (семестру, періоду вивчення дисципліни), яка визначена робочою програмою навчальної дисципліни. Для розрахунку, кількість поточних оцінок повинна бути не менше чотирьох, для заочної форми навчання – не менше двох.

Середньоарифметична оцінка з поточних оцінок складається з оцінок за аудиторну та індивідуальну роботи і проставляється окремою графою в журналі обліку навчальних занять навчальної групи з округленням до 0,01 після останнього заняття з модуля, дисципліни, семестру. За матеріалами пропущених занять, під час яких здійснювалось обов'язкове оцінювання, курсант (слухач, студент) зобов'язаний відвідувати до модульного контролю. За кожне пропущене заняття або відсутність оцінки на занятті, під час якого здійснювалось обов'язкове оцінювання, при обчисленні середньоарифметичної оцінки з поточних оцінок рахується «0» балів.

Сумарна кількість балів за модуль є сумою від середньоарифметичної поточних оцінок, помноженої на ваговий коефіцієнт 0,8, та оцінки за модульний контроль, помноженої на 0,2. У відповідності до набраної сумарної кількості балів, оцінка за модуль визначається за національною шкалою, 100-бальною шкалою і шкалою ЄКТС за допомогою «Таблиці відповідності шкал оцінювання» (таблиця 1) та «Шкали переведення національної системи і системи ЄКТС в 100-бальну систему» наведеної в додатку 2 «Положення про систему поточного і підсумкового оцінювання результатів навчання курсантів (слухачів, студентів) Національної академії Державної прикордонної служби України ім. Б. Хмельницького».

Курсант (слухач, студент), який отримав середньоарифметичну оцінку з поточних оцінок за аудиторну роботу менше 2,0, не відвідував за контрольні, лабораторні роботи та визначений робочою програмою навчальної дисципліни вид індивідуальної роботи до модульного контролю не допускається. Він вважається таким, що не виконав вимоги робочої програми навчальної дисципліни і йому виставляється оцінка за модуль «незадовільно» за національною шкалою, 35 балів за 100 бальною шкалою і FX за шкалою ЄКТС. Курсантам (слухачам, студентам), які пропустили заняття, де було передбачено оцінювання, з об'єктивних причин, надається індивідуальна консультація та можливість ліквідувати заборгованість.

СЕМЕСТРОВИЙ КОНТРОЛЬ

Курсант (слухач, студент) допускається до семестрового контролю (семестрового екзамену, диференційованого заліку, заліку), якщо він склав всі модулі, виконав всі види завдань, передбачених робочою програмою навчальної дисципліни.

Курсант (слухач, студент), який не склав хоча б одного модуля, отримав середньоарифметичну оцінку з поточних оцінок за аудиторну роботу менше 2,0, не відзвітував за індивідуальну роботу, не допускається до семестрового контролю.

Якщо курсант (слухач, студент) не виконав умови допуску до складання семестрового контролю з об'єктивних причин (хвороба, відрядження тощо, і це підтверджено документально), рішенням начальника кафедри надається індивідуальна консультація та визначаються терміни можливості ліквідувати заборгованість.

Курсанта (слухача, студента) можна звільнити від складання семестрового екзамену з виставленням оцінки «відмінно» за національною шкалою, 90-100 балів за 100-бальною шкалою і А – за шкалою ЄКТС, у випадку, якщо середній бал за модулі (середньоарифметична з поточних оцінок за аудиторну, індивідуальну роботу) є не нижчою 4,51 бали. При цьому курсант (слухач, студент) виявляв активність на теоретичних і практичних заняттях, виконав всі види індивідуальних завдань, не мав поточних оцінок нижчих, ніж «задовільно», модульні контролю не перездавались.

Таблиця відповідності шкал оцінювання

Сума кількості балів	Бал за 100 бальною шкалою	Національна шкала	Оцінка ЄКТС
5,00-4,51	100-90	5	A
4,50-4,01	89-82	4	B
4,00-3,51	81-75	4	C
3,50-3,01	74-67	3	D
3,00-2,6	66-60	3	E
2,59-2,00	59-35	2	FX
1,99-0,00	34-1	2	F

Сума кількості балів	Традиційна оцінка	Бал за 100-бальною шкалою	Оцінка ЕКТС		Сума кількості балів	Традиційна оцінка	Бал за 100-бальною шкалою	Оцінка ЕКТС
3,50	3	74	Д		3,00	3	66	Е
3,43	3	73	Д		2,94	3	65	Е
3,36	3	72	Д		2,88	3	64	Е
3,29	3	71	Д		2,81	3	63	Е
3,22	3	70	Д		2,74	3	62	Е
3,15	3	69	Д		2,77	3	61	Е
3,07	3	68	Д		2,60	3	60	Е
3,01	3	67	Д					

Підсумкова оцінка за 100-бальною шкалою, національною шкалою і шкалою ЕКТС заноситься до залікової книжки курсанта і журналу обліку роботи академічної групи.

Дотримання академічної доброчесності

Під час навчання учасники освітнього процесу зобов'язані дотримуватися академічної доброчесності: етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень.

Дотримання академічної доброчесності науково-педагогічним складом передбачає:

- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право;
- надання достовірної інформації про результати досліджень та власну педагогічну (науково-педагогічну, творчу) діяльність;
- контроль за дотриманням академічної доброчесності здобувачами освіти.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливим освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їх індивідуальних потреб і можливостей);
- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності.

За порушення академічної доброчесності учасники освітнього процесу закладу вищої освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності.

Нормативно-правове забезпечення: <https://nadpsu.edu.ua/osvita/normatyvno-pravove-zabezpechennia/>.

Додаток А
Методи навчання та методи контролю навчальних досягнень

Шифр	Метод навчання
1. Традиційні методи навчання	
МН.1.1.	Усне викладення навчального матеріалу (розповідь, пояснення, лекція)
МН.1.2.	Обговорення матеріалу, що вивчається (бесіда, дискусія, брифінг, диспут)
МН.1.3.	Наочні методи (ілюстрація, демонстрація)
МН.1.4.	Практичні методи (лабораторна робота, практична робота, пробні вправи, творчі вправи, усні вправи, практичні вправи, графічні вправи, технічні вправи)
МН.1.5.	Методи самостійного та індивідуального навчання (рецептивний, репродуктивний, евристичний, дослідницький)
2. Активні методи навчання	
МН.2.1.	Ігрові (професійні ігри, професійний тренінг)
МН.2.2.	Неігрові (аналіз конкретної ситуації, круглий стіл, навчання через науково-дослідну роботу)
МН.2.3.	Неімітаційні (групова дискусія, індивідуальні практикуми, метод «ХОБО», активні види лекційних і семінарських занять)
3. Інтерактивні методи навчання	
МН.3.1.	Інтерактивні методи в малих групах
МН.3.2.	Інтерактивні методи в великих групах
МН.3.3.	Інтерактивні методи під час самостійної роботи

Шифр	Метод контролю навчальних досягнень
1. Попередній контроль	
МК 1.1	Вибірковий усний
МК 1.2	Фронтальний письмовий
МК 1.3	Фронтальний тестовий
МК 1.4	Фронтальний проблемний
МК 1.5	Виконання нормативу
МК 1.6	Виконання вправи
2. Поточний контроль	
МК 2.1	Вибірковий усний
МК 2.2	Колоквіум
МК 2.3	Контрольна робота
МК 2.4	Тестування
МК 2.5	Захист звіту з лабораторної роботи
МК 2.6	Захист звіту з практичної роботи
МК 2.7	Індивідуальна розрахункова робота
МК 2.8	Реферат
МК 2.9	Виконання нормативу
МК 2.10	Виконання вправи
3. Рубіжний контроль	
МК 3.1	Фронтальний письмовий
МК 3.2	Фронтальний тестовий
МК 3.3	Фронтальний проблемний
МК 3.4	Виконання нормативу
МК 3.5	Виконання вправи
4. Підсумковий контроль	
МК 4.1	Усний
МК 4.2	Письмовий
МК 4.3	Тестовий
МК 4.4	Проблемний
МК 4.5	Практичний